

מפעולות ועד הלשון

מונחי כימיה

(רשימה ג' 1)

א. כלים

safety bottle, trap flacon de sûreté Sicherheitsflasche	בְּקָבוֹק-בְּטָחוֹן	casing, frame, holder (של מתכת וכדו') cadre, encadrement Fassung	
round- bottomed flask ballon à fond ronde Rundkolben	בְּקָבוֹק בְּדוּרִי	water bath bain-marie Wasserbad	אִמְבַּט־מַיִם
absorption flask flacon d'absorption Aufnahmeflasche	בְּקָבוֹק-קְלִיטָה ⁽²⁾	amiant amiante Amiant	אִמְיָנְטוֹן
distillation flask ballon à distiller, à distillation Destillierkolben	בְּקָבוֹק לְזֻקוֹק	asbestos asbeste Asbest	אִסְבֶּסְטוֹס
screw cock robinet à vis Schraubhahn	בְּרוֹ-בְּרִיגָה	factory usine Fabrik	בֵּית-חַרְשֶׁת
regulating cock robinet de regulation Regulierhahn	בְּרוֹ-וֹסוֹת	desiccator, drying chamber exsiccateur, éagère de dessiccation Exsikkator, Desikkator, Trockenschrank	בֵּית-יְבוּשׁ
precision stop cock robinet de précision Präzisionshahn	בְּרוֹ מְדַקְדֵּק	container réceptacle, récipient Behälter	בֵּית-קְבוּל
glass beaker with lip (outlet) bécher avec bec Becher mit Ausguss	גְּבִיעַ בְּעַל שְׂפָתָה	flask flacon, ballon Kolben	בְּקָבוֹק, בְּקָבוֹק-בְּשׂוּל

1) עיין בזכרונות ועד הלשון, מחברת ו' עמ' 53 - 58, וב"לשונונו" כרך י' עמ' 373 - 377.
מחברי הוועדה שנזכרו ב"לשונונו" שם לא השתתפו בעיבוד הרשימה הזאת: פרופ' א' אפטוביצר ז"ל ופרופ' א' פודור, ד"ר ד"צ בנצט השתתף בחלק משיבות הוועדה. לוועדה נצטרף כחבר-קורספונדט ד"ר נ' שפירא, מורה בבית-הספר הגבוה למשפט ולכלכלה, מכלל" שבתל-אביב.
הערות העירו-גוסף על חברי הוועדה-ד"ר ש. ט שרני חובסקי, וה' נ' שפרה ס.ס.
את המונחים האנגלים הגיה במיוחד ד"ר ש' ה ס ט ר ין.
2) אין הכוונה לבטל במונח קליטה את המונח "בליעה" שחונן מכבר ומתאים לתפקידו.
בצירוף כזה פירושה של המלה Aufnahme = absorption וְיָבֵשׁ הוּנַחַה קְלִיטָה ("לשונונו", כרך י' עמ' 377).

hand balance	מאזני-שמוש (אין הכוונה לטורטן)	draining board égouttoir Abtropfbrett	דף-יבוש
Handwage		device, mecanism mécanisme, appareil Vorrichtung	התקן
incineration tube tube à incandescence Glührohrchen	מבחנת-להט	gas pressure regulator régulateur de la pression gazeuse Gasdruckregulator	וסת ללחץ-הגז
mortar mortier Reibschale	מדוכה	quartz glass verre de quartz Quarzglas	זכוכית-קנרצה
precision-, precise de précision Präzisions-	מדקדק	ground joint rodage Schliff	חבור-לטוש
rubber policeman, rubber wiper balai de caoutchouc Gummiwischer	מחקן	filter cone cone de filtration Filterkonus	חרוט-המסנן
ball mill broyeurs à boulets Kugelmühle	מטחנת-כדורים	nozzle bec	חרטום (ר' שמה)
suction filter entonnoir à filtrer Nutsche	מיצק	porcelain, -china porcelaine Porzellan	חרטינה
absorption apparatus appareil d'absorption, appareil absorbeur Aufnahmeapparat appareil à distillation appareil à distillation Destillierapparat	מכשיר-קליטה ¹	to suck off, to filter with suction essorer (à la trompe) abnutschen, absaugen	ינק
extractor appareil à extraction Extraktionsapparat	מכשיר-מצוי	hearth, range foyer Herd	פיצה
condensator, condenser condensateur Kondensierapparat	מכשיר-עבוי, מעבה	absorption vessel vase d'absorption Aufnahmegefäss	כלי-קליטה ¹
pinchcock pince Quetschhahn	מלחץ	stand statif	גן
screw pinchcock pinchcock pince à vis Schraubenquetschhahn	מלחץ-בריגה	horn spoon cuiller de corne Hornlöffel	כף (של) קרן
forceps, pincette pincette Pinzette	מלקט, מלקטת	rim, brim (of a beaker) bord (d'un bécher), rebord Rand (d. Bechers)	כרזב (של גביע)
motor moteur Motor	מנוע	analytical balance, precision balance balance d'essayeurs Präzisionswage	מאזני-דיוק

bulb condenser réfrigérant à boules Kugelkühler	מְקַרֵר פְּדוּרִי	glow lamp, incandescent lamp lampe à incandescence Glühlampe	מְנוֹרַח-לֶהֶט
reflux condenser réfrigérant à reflux Rückflusskühler	מְקַרֵר מְחֻזָּר	filtration apparatus appareil de filtration Filterapparat	מְסַנֵּן
spiral condenser réfrigérant serpentin Schlangenkühler	מְקַרֵר נְחֻשׁוֹנִי	filter (כגון נייר זכוכית או חרטינה) filtre Filter	מְסַנֵּנֶת
air condenser réfrigérant à l'air Luftkühler	מְקַרֵר (של) אוֹוֵיר	filter press filtre-presse Filterpresse	מְכַבֵּשׁ-סֻנוֹן
water condenser réfrigérant à l'eau Wasserkühler	מְקַרֵר (של) מַיִם	fluted filter filtre plié, filtre à plis Faltenfilter	מְסַנֵּנֶת מְקַפְּלֶת
mercury pump pompe à mercure Quecksilberpumpe	מְשַׁאֲבֶת-(סִילוֹן)-כֶּסֶפֶת	mixer mélangeur Mischmaschine	מְעַרְבֵב
jet vacuum pump trompe à eau Wasserstrahlpumpe	מְשַׁאֲבֶת-סִילוֹן(מַיִם)	decomposition mixer mélangeur à décomposition	מְעַרְבֵב פֹּרֵט
vacuum pump pompe à vide Vakuumpumpe	מְשַׁאֲבֶת-רִיק	set (של משקלות) série Satz	מְעַרְכֶּת (של משקלות)
high vacuum pump pompe pour grand vide, pompe pour vide poussé Hochvakuumpumpe	מְשַׁאֲבֶת רִיק מְפֻלָּג	blast, bellows, blow-torch soufflerie Gebläse	מְפַח-אֵשׁ
measuring vessel cylinder gradué Mensur	מְשׁוּרָה	gas generator (appareil) générateur de gaz, gazogene Gasentwicklungsapparat	מְפַלֵּט-גָז
overheater surchauffeur Ueberhitzer	מְשַׁחֵן	accumulator, storage battery accumulateur Akkumulator	מְצָבֵר
dehydrator déshydrateur, appareil de déshydratation Entwässerungsvorrichtung	נוֹטֶל-מַיִם	receiver, recipient recepteur, receptacle Vorlage	מְקַבֵּל
attachment appendage Ansatz	נְקַפְחָת	cork borer perce-bouchons Korkbohrer	מְקַדַּח לְפָקְקִים
glassblower souffleur de verre Glasbläser	נְפַח-זְכוּכִית	condenser, cooler réfrigérant (Liebig)kühler	מְקַרֵר

safety valve soupape de sûreté Sicherheitsventil	שִׁטוֹם-בְּטָחוֹן	scale échelle Skala	סֵלָם
reducing valve soupape de reduction Reduzierventil	שִׁטוֹם-צְמִצּוֹם, צְמִצָּם	mesh maille Masche	עֵינִית (של רשת...)
wax pencil crayon gras Fettstift	שֶׁיוֹן	shaft, furnace, kiln fourneau à cuve Schachtofen	פְּרָנָס
size of mesh, number- grandeur de maille, nombre- Maschengrösse, Maschenzahl	שְׁעוּר־הָעֵינִית	shaft puits Schacht	פִּיר
	שְׁפָתָה ר' חרטום	brass laiton Messing	פְּלִיז
insertion insertion Einsatz	תּוֹתְכָת	inlet tube tube d'introduction Einleitungsrohr	צְנוּר־מְבּוּא
support support Untersatz	תְּחִיתִית	capillary tube tube capillaire Kapillarrohr	צְנוּר נִימִי
contents, capacity contenu Gehalt	תְּכוּלָּה	evaporating dish capsule (à évaporation) Abdampfschale	קַעֲרַת־נְדוּף
normal, standard normal normal	תְּקִנִּי (1); תְּתִקְנוּ	quartz quartz Quarz	קְוֶרְצָה
muffle furnace four à mouffle Muffelofen	תְּנוּר־פּוּם	head piece chapiteau Aufsatz	רוֹכֶכֶת
four à réverbère Flammofen	תְּנוּר־לְהֻבּוֹת	fractionating attachment, head (—) chapiteau de fractionnement Fraktionieraufsatz	רוֹכֶכֶת לְקַטוּעַ
annular kiln four annulaire Ringofen	תְּנוּר עֲכָנְאִי	mantle manchon Glühnetz, Glühstrumpf	רִשֶׁת־לְהֵט
tube furnace four tubulaire Röhrenofen	תְּנוּר־צְנוּרוֹת	shaking apparatus appareil à secouement, appareil agitateur Schüttelapparat	שִׁכְשֻׁכַּת

(1) גזור מן „תִּקְנוּ“ (בזמן שהשנים כתיקנו) ויחודה לו ההוראה: לפי הגרמנה, לפי הכלל
כי במלת תיקין (= גורמלי) משתמעת ה ע ר כ ה .

ב. שונות

filter cake gâteau de presse Presskuchen	גַּפְת־הַסָּנוֹן	to bring to red heat rotglühen	אָדָם (להט חומר עד שיאדים)
fineness of grinding finesse de mouture Mahlfeinheit	דְּקוּת־הַטְּחִינָה	incandescent light lumière à incandescence Glühlicht	אור־לְהַט
method, procedure méthode Prozedur, Verfahren	דְּרֹר־פְּעֻלָּה	to adjust ajuster, mettre au point justieren	אָזֵן, עֵינַן
detection, proof of preuve (של חומר מסוים) Nachweis	הוֹכַחַת־מְצִיאוֹת הוֹכָחָה	enamel émaille Email	אֵימָל
to add (on), take up ajouter, déposer anlagern	הַטְּפֵל (פ"י) ; הַטְּפֵל (פ"ע)	to etch corroder ätzen	אָפֵל
addition (תהליך) addition, dépôt Anlagerung	הַטְּפֵלָה (פעולה) ; הַטְּפֵלוֹת (תהליך)	esterification étherification Veresterung	אֶסְטוֹר
deliquescent, hygroscopic déliquescent, hygroscopique zerfliesslich, hyroskopisch	הִיגְרוֹסְקוֹפִי	ester éther-sel Ester	אֶסְטֵר
to heat échauffer erhitzen	הַחֵם	aluminium acetate acétate d'alumine essigsaurer Tonerde	אֶצֶטַט־הַחַמְרוֹן
to impregnate imprégner imprägnieren	הַסְפֵּג	to test, examine examiner, essayer prüfen	בְּדוֹק
firing, heating (coke) chauffage (au coke) Feuerung (Kokse)	הַסְקָה (בקוקס)	to test for : כגון : faire l'essai de auf etwas prüfen	בְּדוֹק דָּבָר פְּלוֹנִי ל', בדוק חומר מסוים לברזל)
gas heating chauffage au gaz Gasfeuerung	הַסְקַת־גָּז	massive massif massiv	מַקְשִׁי, מְלֵא
to split off, to separate éliminer, séparer abspalten, eliminieren	הַפְרֵשׁ	detonating gas gaz détonnant Knallgas	גַּז־נִפְץ
to open up, to unlock (to convert into non-refrac- tory form), to decompose mettre en solution aufschliessen	הַפְתַּח (1)	prepared chalk blanc de Mendon Schlämmkreide	גִּיר מְפֻלָּם

(1) הוועדה מבטלת בזה את החצעה פתח לענין זה, שנתסרסמה ב, זכרונות" שם עמ' 77 כיון

שנתייחדה למלה זו המשמעות : to develop, entwickeln

peat tourbe Torf	כָּבוֹל	decomposition mise en solution, décomposition Aufschluss	הַפְתַּח (1)
adjustment to zero fixation du zéro Nullpunkteinstellung	כּוּוֹן לְאֶפֶס	configuration configuration Konfiguration	קוֹנְפִּיגוּרַצְיָה, הַתְחַזוּת
briquette briquette Brikett	לְבִנְת־פְּחָם	regulation régulation Regulierung	וּסוּת
to bring to white heat weissglühen	לְבִין (להט חומר עד שילבין)	initial material, starting material matière première Ausgangsmaterial	חֶמְר־מוֹצָא
to calcine, to incinerate calciner, faire rougir glühen	לְהַט	fill material, filler matière de remplissage, charge Füllmaterial	חֶמְר־מְלוּי
candescence chaleur, incandescence, calcination Glut	לְהַט	seeping, leaching suintement Sickern	חֶלְחוּל
(construction,) structure constitution, structure Konstitution, Struktur	מְבִנָּה	hot chaud, brûlant heiss	חֶם
gradated gradué graduiert	מְדַרְג	warm, tépid chaud warm	חֶמִים
heated échauffé erhitzt	מִוְחָם	to warm, to heat chauffer erwärmen	חֶמֶם
clearing agent moyen de purification Läuterungsmittel	מְזַכֵּךְ	loam terre glaise, argile Lehm	חֶמְר־טֵיט
warmed chauffé erwärmt	מְחַמֵּם	clay argile Ton (weisser)	טֵינ
topwater Leitungswasser	מִי־צְנורוֹת, מִי־בְרוֹ	to cement, to glue luter, mastiquer, cimenter verkitten	טְפוּל
ground water eau souterraine Grundwasser	מִי־תְהוֹם	complex ion ion complexe Komplexjon	יוֹן מְצָמֵד
liquifying agent, flux flux, custine Flussmittel	מְנַתֵּךְ	suction suction Saugen	יְנִיקָה

to alloy alloyer legieren	סָגֵג	filtration residue résidu de filtration Filterrückstand	מִסְנֵן
dull, mat mat matt	עָמוּם	works usine Betrieb	מַעְבָּד
calorific value valeur calorifique Heizwert	עֲרֻד־הַהֶסָקָה	mining process méthode minière bergmännisches Verfahren	מַעֲשֵׂה-מִכְרָה, מַעֲשֵׂה-מְכָרוֹת
activated carbon charbon de gaz Gaskohle	פְּחֵם-גָּז	extraction extraction Extraktion, Auszug	מִצּוֹי (פְּעוּלָה)
brown coal, peat-coal houille Braunkohle	פְּחֵם חוּם	glass beads perles de verre Glasperlen	מְרִגְלֵי־זֵכֶּיךָ
briquette briquette Presskohle	פְּחֵם כְּבוֹשׁ	sizing of paper collage du papier Leimen von Papier	מְרִיקֵת-נִיר
	פְּחֵם רִזָּה	to polish polir polieren	מְרִט
Magerkohle	פְּחֵם שָׁמֶן	putty, cement, lute mastic, ciment Kitt	מְרָק, טְפֵלֶת
Fettkohle	פְּלוֹט (כְּגוֹן: הַגְוִיר)	superheated surchauffé überhitzt	מְשָׁחֵן
to develop, evolve, generate développer entwickeln	פּוֹלֵט מִתּוֹכּוֹ, שֶׁחָרַר (כְּגוֹן: הַתְּהַלִּיךְ מִשְׁחַרְרֵי גוֹז, חוֹלֵל)		
to elutriate, wash, levigate laver schlämmen	פְּלִים	decolourizing agent, decolourant moyen décolorant Entfärbungsmittel	נוֹטֵל-צָבַע
dye stuff, dye colorant Farbstoff	חֶמְר־צָבַע	decolourized, bleached décoloré, blanchi entfärbt	נֹטוּל-צָבַע
pigment, colouring body pigment Farbkörper	גוֹי־צָבַע, צָבֵעֵן	sized paper papier collé geleimtes Papier	נִיר מְרוּק
hard rubber ébonite Hartgummi	צָמֵג קָשָׁה, הֶבְנִית	yield, crop rendement Ausbeute	נִצְלָת (= דְּרָגַת-נִצּוּל)
to corrode décaper (metallurg.) mordancer (couleur) beizen	צָרוּב	free from water anhydre wasserfrei	נָקִי מִמַּיִם

process procédé Prozess	תְּהַלִּיךְ	to tare faire la tare tarieren	קָזַז (כלי או אריזה)
blust furnace process procédé de haut fourneau Hochofenprozess	תְּהַלִּיךְ-הַפְּכָשׁוֹן	gum, (India) rubber caoutchouc, gomme Gummi	קוּמוֹס, צָמָג
label etiquette Etikette	תְּוִיחַ	boring forge Bohrung	קְדוּחַ
preparation préparation Präparat	תְּכַשִּׁיר	high vacuum, vide poussé, grand vide Hochvakuum	רִיק מְפֻלָּג (1)
brine eau mère Salzlauge, Sole	תְּמַלְחַחַת	turnings tournure Drehspäne	חֲרֻטָּה
filtrate filtrat Filtrat	תְּסַנֵּין	agate agate Achat	אָכְטִיס, אָכֶט
explosive gas mixture mélange gazeux explosif explosives Gasgemisch	תְּעַרְבֶת-גָּזִי-גַּפִּץ	overheated, overhot surchauffé überheiss	שְׁחוֹן
complex complexe Komplex	תְּצַמִּיד	to overheat surchauffer überhitzen	שְׁחוֹן
norm, standard norme Norm	תְּקוֹן (3), נוֹרְמָה	to decant décanter dekantièren	שְׁפָה (2)
to attack attaquer angreifen	תְּקוֹף	sirup sirop Syrup	שְׁרֵף-סֶפֶר, שְׁרֵף (בכימיה)
		reaction réaction Reaktion	תְּגוּבָה

(1) הוועדה מבטלת בזה את ההצעה ריק ג ב ו ה «לשוננו» ט, עמ' 146, מ' רדיו).

(2) תיקון למה שנתסרסם בזכרונות שם עמ' 56.

(3) ר' עמ' 310 הערה.